บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายเพื่อหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่หรือยุติความสัมพันธ์กับสามีของภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกาย โดยศึกษาในภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายและยินดีเปิดเผยข้อมูล ในจังหวัดสมุทรสงคราม และกรุงเทพมหานคร

สถานที่ที่ทำการศึกษา

เนื่องจากภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายในความเป็นจริงนั้น พบว่า มีส่วนหนึ่งที่ยังใช้ชีวิตคู่อยู่กับสามีที่บ้าน และกรณีถูกทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บมากจึงมารับการรักษาที่โรงพยาบาล นอกจากนี้สวนหนึ่งไม่สามารถทนอยู่กับสามีต่อไปได้จึงหนีมารับการช่วยเหลือโดยมาอาศัยพักพิงที่บ้านพักฉุกเฉิน ดังนั้นเพื่อให้ได้ประชากรที่ครอบคลุมถึงปรากฏการณ์ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

1. ภายในชุมชน คือที่บ้านของหญิงที่ถูกทำร้าย โดยเก็บข้อมูลในทุกอำเภอ รวม 3 อำเภอของจังหวัดสมุทรสงคราม

2. โรงพยาบาล โดยเก็บข้อมูลจากแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นโรงพยาบาลทั่วไป ขนาด 340 เตียง มีผู้มารับบริการที่แผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน ประมาณวันละ 100 ราย

3. บ้านพักฉุกเฉินที่ให้การช่วยเหลือสตรีที่ถูกสามีทำร้ายร่างกาย โดยเก็บข้อมูลจากบ้านพักฉุกเฉินของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรทางสังคมที่ให้การช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่เดือดร้อน ทั้งปัญหาถูกสามีทุบตี ปัญหาครอบครัว ปัญหาตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ปัญหาติดเชื้อ HIV โดยให้ที่พักชั่วคราว ดูแลเรื่องอาหาร ยารักษาโรค ตลอดจนให้การศึกษา ฝึกอาชีพ และให้งานทำ

ประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ประชากร คือ สตรีที่เคยถูกหรือถูกสามีทำร้ายร่างกายทั้งที่ยังอาศัยอยู่กับสามี และที่ยุติความสัมพันธ์กับสามีไม่ว่าจะนานเท่าใดก็ตามด้วยวิธีการหย่า การเลิก หรือการหลบหนีออกจากสามี จากพื้นที่การศึกษา 3 พื้นที่ คือ ภายในชุมชน โรงพยาบาล และบ้านพักฉุกเฉิน ในช่วง 1 มิถุนายน พ.ศ.2545 ถึง 7 สิงหาคม พ.ศ.2545

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ คือ สตรีที่เคยถูกหรือถูกสามีทำร้ายร่างกายที่ยินดีเปิดเผยข้อมูลจากภายในชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า สมุทรสงคราม และบ้านพักฉุกเฉินของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี จำนวน 90 ราย

การกำหนดขนาดตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้กำหนดโดยใช้ power analysis ของโคเฮน (Cohen, 1988) โดยกำหนดตามการทดสอบที่ใช้คือการทดสอบไค-สแควร์ (chi-square test) ซึ่งมีลำดับดังนี้ คือ (Polit, 1996; Norwood, 2000)

1. กำหนดขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในเรื่องที่ศึกษา (effect size) ในงานวิจัยครั้งนี้ใช้ medium value เท่ากับ .30 ซึ่งได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการคงอยู่หรือยุติความสัมพันธ์ของการถูกทารุณกรรม (Gelles, 1976; Strube & Barbour, 1983; Strube & Barbour, 1984)
2. กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
3. กำหนดอำนาจการทดสอบ (power of test) เท่ากับ .80

จากการเปิดตาราง จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (total sample size) เท่ากับ 87 คน ดังนั้นขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ ภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายจำนวน 87 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 90 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (accidental sampling) และวิธีการบอกต่อ (snowball sampling) โดยต้องเป็นภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายที่ยินดีเปิดเผยข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้นำมาจากผู้อื่นที่ได้สร้างไว้แล้วประกอบกัน มีทั้งหมด 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ ระยะเวลาสมรส จำนวนบุตรที่ต้องเลี้ยงดู ประเภทของครอบครัว เหตุนำไปสู่การกระทำรุนแรง และเหตุผลที่ทำให้คงอยู่หรือยุติความสัมพันธ์กับสามี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรุนแรงของการถูกทารุณกรรม เป็นแบบประเมินการถูกทำร้ายด้านร่างกาย ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสัมภาษณ์ความรุนแรงต่อสตรีของนิจวรรณ วีรวัฒโนดม (2540) ซึ่งประเมินความรุนแรงของการถูกทารุณกรรม เป็นข้อความเกี่ยวกับลักษณะการถูกสามีทำร้าย 19 ลักษณะ เรียงตามลำดับความรุนแรงตั้งแต่รุนแรงน้อยไปถึงรุนแรงมาก โดยข้อความที่ 1 ถึง 6 บ่งชี้ความรุนแรงระดับน้อย ข้อความที่ 7 ถึง 19 บ่งชี้ความรุนแรงระดับมาก การตอบแบบสอบถามให้พิจารณาแต่ละข้อความแล้วเลือกตอบว่าเคยหรือไม่เคยในแต่ละข้อความ

เกณฑ์การประเมินความรุนแรง ประเมินระดับความรุนแรงตามการจำแนกของ สเตราส์ เกลส์ และสเตนเมทซ์ (Straus, Gelles & Steinmetz, 1980) ดังนี้

กรณีตอบว่า เคย (ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ) ในข้อที่ 1-6 หมายถึง ภรรยาถูกสามีทำร้ายร่างกายในระดับรุนแรงน้อย

กรณีตอบว่า เคย (ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ) ในข้อที่ 7-19 หมายถึง ภรรยาถูกสามีทำร้ายร่างกายในระดับรุนแรงมาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเองของภรรยา เป็นแบบสอบถามที่นำมาจากแบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยทั่วไปของ จิราภรณ์ เทพหนู (2535) ซึ่งแปลและเรียบเรียงมาจากแบบสอบถามของเชอร์เรอร์และคณะ (Sherer et al., 1982) ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองของแบนดูรา จำนวน 17 ข้อ ลักษณะข้อความเป็นข้อความเชิงบวก 6 ข้อ และข้อความเชิงลบ 11 ข้อ คำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยข้อคำถามที่มีความหมายไปในทางบวก ให้คะแนนดังนี้คือ

	ข้อความเชิงบวก		ข้อความเชิงลบ	
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน	5	คะแนน

พิสัยคะแนนของแบบสอบถามเท่ากับ 17-85 คะแนน คะแนนสูงแสดงถึงการรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับสูง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งระดับการรับรู้ความสามารถตนเองโดยวิธีการอิงเกณฑ์ตามแนวทางการแบ่งคะแนนของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538, หน้า 9) แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

คะแนน 17 - 50 หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองของภรรยาอยู่ในระดับต่ำ
คะแนน 51 - 85 หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนเองของภรรยาอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของภรรยา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของคอบบ์ (Cobb, 1976 อ้างถึงใน ทัศนีย์ อนันตพันธ์พงศ์, 2535, หน้า 3) และเชฟเฟอร์, คอยน์, และลาซารัส (Shaefe, Coyne, & Lazarus, 1981 cited in Lazarus & Folkman, 1984, p. 250) จำนวน 24 ข้อ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1-7 การสนับสนุนด้านการยอมรับยกย่องและเห็นคุณค่า ได้แก่ข้อคำถามที่ 8-10 การสนับสนุนด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ได้แก่ข้อคำถามที่ 11-14 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ข้อคำถามที่ 15-18 และ การสนับสนุนด้านวัตถุและสิ่งของ ได้แก่ข้อคำถามที่ 19-24 ลักษณะข้อคำถามเป็นข้อความเชิงบวกทั้งหมด คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

ไม่เป็นความจริง	1	คะแนน
ตรงกับความเป็นความจริงระดับน้อย	2	คะแนน
ตรงกับความเป็นความจริงระดับปานกลาง	3	คะแนน
ตรงกับความเป็นความจริงระดับมาก	4	คะแนน

พิสัยคะแนนของแบบสอบถามเท่ากับ 24-96 คะแนน คะแนนสูงแสดงถึงการได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคมโดยวิธีการอิงเกณฑ์ตามแนวทางการแบ่งคะแนนของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538, หน้า 9) เป็น 2 ระดับ คือ

คะแนน 24-60 หมายถึง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับต่ำ คะแนน 61-96 หมายถึง การได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสของ บังอร ต้อยติ่ง (2543) สร้างขึ้นโดยการดัดแปลงข้อคำถามจากการแบบวัดการปรับตัวในชีวิตคู่ (dyadic adjustment scale) ของ สปาเนียร์ (Spanier, 1976) ที่ใช้ประเมินคุณภาพของชีวิตสมรส มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ โดยตัดข้อคำถามเกี่ยวกับการเห็นพ้องกันในการเลี้ยงดูบุตรออก 1 ข้อ เนื่องจากในคู่สมรสบางคู่อาจไม่มีบุตรที่ต้องเลี้ยงดู จึงเหลือข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 หมวด ได้แก่ ความเห็นพ้องกันของคู่สมรส (dyadic consensus) มี 12 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-12 ความพึงพอใจในคู่สมรส (dyadic satisfaction) มี 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 13-19 ความผูกพันกันของคู่สมรส (dyadic cohesion) มี 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 20-23 และการแสดงความรัก (affectional expression) มี 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 24-25

ลักษณะข้อคำถามเป็นข้อความเชิงบวก 21 ข้อ คือ ข้อ1 ถึง 12,15,16,19,20,21,22, 23,และ 24 และข้อความเชิงลบ 5 ข้อ คือ ข้อ 13,14,17,18, และ 25 คำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้าน ดังนี้คือ

ด้านความเห็นพ้องกันของคู่สมรส ประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายด้านบวกทั้งหมด 12 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

เห็นพ้องกันมากที่สุด	5	คะแนน
เห็นพ้องกันมาก	4	คะแนน
เห็นพ้องกันปานกลาง	3	คะแนน
เห็นพ้องกันเล็กน้อย	2	คะแนน
ไม่เห็นพ้องกันเลย	1	คะแนน

ด้านความพึงพอใจในคู่สมรส ประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายทั้งด้านบวกและด้านลบ ข้อความด้านบวก จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 15, 16, 19 ข้อความด้านลบ 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 13, 14, 17 และ 18

ด้านความผูกพันกันของคู่สมรส ประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายด้านบวกทั้งหมด จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 20, 21, 22 และ 23

ด้านการแสดงความรัก ประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายทั้งด้านบวกและด้านลบ ข้อความด้านบวก จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ข้อ 24 และข้อความด้านลบ 1 ข้อ ได้แก่ข้อ 25

ข้อความทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมา คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

	ข้อความเชิงบวก		ข้อความเชิงลบ	
บ่อยมาก/หรือตลอดเวลา	5	คะแนน	1	คะแนน
บ่อย/หรือเกือบตลอดเวลา	4	คะแนน	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน	3	คะแนน
เล็กน้อย	2	คะแนน	4	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน	5	คะแนน

พิสัยคะแนนของแบบสอบถามเท่ากับ 25-125 คะแนน คะแนนสูงแสดงถึงสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสดี คะแนนต่ำแสดงถึงสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสไม่ดี ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งระดับสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสโดยวิธีการอิงเกณฑ์ตามแนวทางการแบ่งคะแนนของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538, หน้า 9) เป็น 2 ระดับ คือ

คะแนน 25-75 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสไม่ดี คะแนน 76-125 หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสดี

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตสมรส เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 15 ข้อ คำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกณฑ์การประเมินความคิดเห็นของภรรยาต่อค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตสมรส ประเมินเป็นรายข้อ

กรณีตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือไม่เห็นด้วย หมายถึง ภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายไม่เห็นด้วยกับค่านิยมนั้น

กรณีตอบว่าไม่แน่ใจ หมายถึง ภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายไม่แน่ใจว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับค่านิยมนั้น

กรณีตอบว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือเห็นด้วย หมายถึง ภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายเห็นด้วยกับค่านิยมนั้น

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ความตรงตามเนื้อหา (content validity) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของภรรยา และแบบสอบถามค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตสมรส ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. รศ.ดร.พิมพวัลย์ บุญมงคล รองศาสตราจารย์ประจำโครงการจัดตั้งสำนักศึกษานโยบายสาธารณสุข สวัสดิการและสังคม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. รศ.ดร.ชื่นชม เจริญยุทธ รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. รศ.ดร.เกสรา ศรีพิชญาการ รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พิจารณาตรวจสอบความความตรงตามเนื้อหา การใช้ภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา พร้อมคำแนะนำ แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้

การหาความเชื่อมั่น (reliability) นำแบบสอบถามเรื่องความรุนแรงของการถูกทำร้ายร่างกาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง การได้รับการสนับสนุนทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตสมรส ที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายประชากร โดยนำไปใช้ในกลุ่มภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายที่อาศัยอยู่ในชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 20 ราย นำข้อมูลที่ได้มาหาคุณภาพของแบบสอบถามรายข้อพิจารณาค่า corrected item total correlation โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าที่ยอมรับได้ คือตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (Eble, 1972 อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูตร, 2542, หน้า 34) หลังจากนั้นนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแต่ละชุด สำหรับแบบสอบถามที่เป็นลักษณะการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbrach method) ยกเว้นแบบสอบถามความรุนแรงของการถูกทำร้ายร่างกายที่มีลักษณะการวัดเป็นแบบ 0-1 (dichotomous scales) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแต่ละชุด ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	
	กลุ่มทดลองใช้แบบสอบถาม (N = 20)	กลุ่มตัวอย่างจริง (N = 90)
ความรุนแรงของการถูกทำร้ายร่างกาย	.70	.92
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	.78	.75
การได้รับการสนับสนุนทางสังคม	.91	.93
สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส	.87	.94
ค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตสมรส	.88	.85

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนและไวต่อความรู้สึกของคนทั่วไป เพราะต้องสอบถามเกี่ยวกับเรื่องราวความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งบางครั้งอาจไปกระทบกระเทือนกับความทรงจำอันปวดร้าวที่ผู้ให้ข้อมูลไม่อยากกล่าวถึงต่อหน้าบุคคลอื่น ในการวิจัยผู้วิจัยจึงคำนึงถึงจริยธรรมและการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล ตั้งแต่เริ่มกระบวนการเก็บข้อมูล จนกระทั่งนำเสนอผล ดังนี้

1. การขออนุมัติเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลโดยนำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เสนอต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า และผู้อำนวยการบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี เพื่อขออนุญาตดำเนินการศึกษา เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2. การให้ความยินยอมเป็นผู้เข้าร่วมวิจัย (informed consent) ในการขอความร่วมมือเป็นผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผลการวิจัยต่อส่วนรวม คุณค่าของข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล และให้ความมั่นใจว่าไม่ว่าผลการตัดสินใจของผู้ถูกทาบทามเข้าร่วมวิจัยจะเป็นอย่างไร จะไม่มีผลกระทบหรือผลเสียหายต่อผู้ถูกทาบทาม โดยผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกทาบทามได้ซักถามข้อข้องใจเพิ่มเติมอย่างกระจ่างและมีเวลาในการคิดทบทวนก่อนตัดสินใจให้คำตอบด้วยความสมัครใจ เมื่อผู้ถูกทาบทาม

ยินดีเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยได้ขอคำยินยอมโดยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยลงลายมือชื่อในใบยินยอม (consent form) เป็นลายลักษณ์อักษร ดังแสดงในภาคผนวก ข

3. การเก็บความลับของกลุ่มตัวอย่าง (confidentiality of subjects) ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมวิจัยทราบว่าข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะถูกเก็บเป็นความลับอย่างรัดกุม ผู้เข้าถึงข้อมูลมีเพียงผู้วิจัยเท่านั้น ไม่มีการระบุชื่อในข้อมูล (anonymity) มีการเก็บแยกข้อมูลกับรหัสรายชื่อ ในระหว่างการให้ข้อมูลผู้วิจัยเคารพสิทธิความเป็นอิสระของผู้ให้ข้อมูลหากมีคำถามใดไม่สะดวกใจที่จะตอบ ก็สามารถเลือกที่จะไม่ตอบคำถามนั้นได้ รวมทั้งสามารถบอกยุติการให้ความร่วมมือในระหว่างการเก็บข้อมูลได้และขอข้อมูลกลับคืนได้ตลอดเวลา การนำเสนอข้อมูลจะเป็นไปในภาพรวมในเชิงวิชาการเท่านั้น และข้อมูลต่าง ๆ จะถูกเก็บไว้เป็นความลับตลอดการวิจัยและถูกทำลายทิ้งเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เสนอต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า ผู้อำนวยการบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี เพื่อขออนุญาตดำเนินการศึกษาและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยตระหนักถึงผลกระทบต่อจิตใจและการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมวิจัยอย่างเคร่งครัด ในการศึกษาครั้งนี้มีพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา 3 พื้นที่ ซึ่งภายหลังได้รับอนุญาตให้ทำการเก็บข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ภายในชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยพื้นที่นอกเขตเทศบาล ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าสถานีอนามัยในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 50 สถานีอนามัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แจ้งรายละเอียดและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล สอบถามข้อมูลของหญิงที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายในเขตที่แต่ละคนรับผิดชอบ และขอความร่วมมือในการพาผู้วิจัยไปยังบ้านของภรรยาที่ประสบปัญหาถูกสามีทำร้ายร่างกายที่มีความเต็มใจเปิดเผยข้อมูล ผู้วิจัยตระหนักถึงความปลอดภัยในการให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นในบางรายมีการสอบถามข้อมูลนอกสถานที่ เช่น ใช้สถานที่ที่สถานีอนามัย หรือในขณะที่สามีไม่อยู่บ้าน ในจำนวนนี้มี 3 สถานีอนามัยที่ได้เชิญกลุ่มตัวอย่างมาสอบถามข้อมูลและสัมภาษณ์ที่สถานีอนามัยโดยสอบถามข้อมูลในห้องที่เป็นสัดส่วน ส่วนพื้นที่ในเขตเทศบาลสมุทรสงครามได้ขอความร่วมมืออาสาสมัคร

สาธารณสุขประจำชุมชนเป็นผู้พาผู้วิจัยไปพบกลุ่มตัวอย่างที่บ้าน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์โดยเลือกสถานที่ที่เป็นสัดส่วน ไม่มีผู้คนพลุกพล่าน นอกจากนี้การได้มาขอกลุ่มตัวอย่างยังได้มาจากวิธีการบอกต่อ (snowball) จากภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายผู้ให้ข้อมูลรายก่อนหน้าเพื่อหาผู้ให้ข้อมูลรายต่อ ๆ ไป

2.2 โรงพยาบาล ผู้วิจัยเข้าพบพยาบาลหัวหน้าแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า ชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บข้อมูลด้วยตนเอง วิธีการเข้าถึงข้อมูลโดยการสำรวจรายชื่อผู้หญิงที่มาขอรับบริการจากแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินและให้ประวัติว่าถูกสามีทำร้ายร่างกายจากสมุดทะเบียนผู้ป่วยทุกวันตอนเช้า ยกเว้นวันพฤหัสบดี ซึ่งมีทั้งผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน กรณีเป็นผู้ป่วยนอกผู้วิจัยจดบันทึกชื่อ ที่อยู่ สภาพการถูกทำร้ายร่างกายจากระเบียนประวัติผู้ป่วยนอก จากนั้นตามไปเก็บข้อมูลที่บ้านด้วยตนเอง กรณีผู้ป่วยในผู้วิจัยตามเก็บข้อมูลจากผู้ป่วยขณะพักรักษาในหอผู้ป่วย โดยผู้วิจัยแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอความร่วมมือในการวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ข้อมูล จึงทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ในห้องที่เป็นสัดส่วนภายในหอผู้ป่วย

2.3 บ้านพักฉุกเฉิน ผู้วิจัยเข้าพบนักสังคมสงเคราะห์ของบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ชี้แจงวัตถุประสงค์ และขออนุญาตเก็บข้อมูลด้วยตนเองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในวันพฤหัสบดี โดยได้รับความร่วมมือจากนักสังคมสงเคราะห์คัดกรองผู้เข้าพักพิงที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายที่มีความพร้อมทางจิตใจและยินดีให้ข้อมูล เนื่องจากภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกายซึ่งมาขอพักพิงที่บ้านพักฉุกเฉินนี้มีเป้าหมายเพื่อต้องการหลบจากสามี เพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจที่บอบช้ำ และต้องการลืมเหตุการณ์เลวร้ายที่ผ่านมา บางรายไม่อยากนึกถึงอดีตอีก การเข้าเก็บข้อมูลของผู้วิจัยอาจเป็นการรบกวนหรือทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกกระทบกระเทือนจิตใจได้ การเก็บข้อมูลทำโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามลำพังในห้องสำหรับให้คำปรึกษาที่แยกเป็นสัดส่วนและมิดชิด ก่อนทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตัวกับผู้เข้าพักพิงที่ถูกสามีทารุณกรรมทางร่างกายบอกวัตถุประสงค์ของการวิจัยก่อนทุกราย

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจนครบ 90 คน รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2545 ถึงวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2545

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว ทำการลงรหัส ป้อนข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (statitical package for social

science personal computer) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. สถิติเชิงพรรณา (descriptive statistic) บรรยายลักษณะของข้อมูลของภรรยาที่ถูกสามีทำร้ายร่างกาย โดยใช้จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

2. สถิติวิเคราะห์ (analysis statistic) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละปัจจัย ได้แก่ ระดับความรุนแรงของการถูกทำร้ายร่างกาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง การประกอบอาชีพ การมีบุตรที่ต้องเลี้ยงดู การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ระยะเวลาสมรส สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตสมรส กับการคงอยู่หรือยุติความสัมพันธ์กับสามี โดยใช้การทดสอบไค-สแควร์ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05